Raadsvoorstel

Portefeuillehouder : S. Mandemakers

Zaakdossiernummer : **zk24.00880**
Documentnummer : **2024.06008**

Onderwerp	:	**Raadsvoorstel over**
Beleidsprogramma	:	**2.5 Participatie**

Aan de raad van de gemeente Loon op Zand,

Inleiding

De gemeenschappelijke regeling (GR) Baanbrekers is de uitvoeringsorganisatie van de Langstraatgemeenten op het terrein van Werk en Inkomen. De taken van Baanbrekers zijn te verdelen in twee hoofdgroepen: het verstrekken van inkomensondersteuning (uitkeringen) en het bemiddelen naar of het verstrekken van werk. Het laatste vanuit zowel de Participatiewet als de Wet sociale werkvoorziening.

Het Dagelijks Bestuur van Baanbrekers zond de jaarstukken 2023 en de ontwerpbegroting 2025 inclusief meerjarenraming toe met het verzoek de ontwerpbegroting 2025 voor te leggen aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten (Waalwijk, Heusden en Loon op Zand). De raden worden daarmee in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028. De jaarstukken 2023 liggen ter kennisname aan de raden voor.

Beslispunten

Wij stellen u voor:
1. kennis te nemen van de jaarstukken 2023 van Baanbrekers; en
2. bij de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028 van Baanbrekers de volgende zienswijze in te dienen:

a) Ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2024 stijgt de totale gemeentelijke bijdragen met €2.338.000. De begroting en bedragen van Baanbrekers hebben een grote invloed op onze eigen gemeentelijke begroting.
   We verwachten dat Baanbrekers, net als wij dat als gemeente zelf continu doen, kritisch kijkt waar bespaard kan worden en dit bij aanbieding van Berap I in het Dagelijks Bestuur (DB) en Algemeen Bestuur (AB) terugkoppelt.
b) We zien dat bij het speerpunt Structurele inbedding Startpunt binnen het thema Dienstverlening is aangegeven wat de mogelijke baten zijn van dit speerpunt.
   We verzoeken Baanbrekers om in het vervolg alle mogelijke baten op te nemen in de ontwerpbegroting.
c) Circulariteit begint een steeds grotere rol te spelen op regionaal niveau en binnen de gemeenten. Om beter te kunnen inspelen op de regionale ontwikkelingen en omdat het hier gaat om slechts een eenmalige investering, vragen we Baanbrekers om het thema Circulariteit uit de ontwerpbegroting te halen en dit, net als bepaalde speerpunten binnen de thema's Dienstverlening, Inclusieve technologie en Datagericht werken, op te nemen in het voorgestelde separate bestuursvoorstel.
   We verzoeken Baanbrekers om het thema Circulariteit niet op te nemen in de begroting.

Beoogd effect

We willen bereiken dat onze inwoners zo veel als mogelijk participeren in onze maatschappij, het liefst via betaald werk. Baanbrekers heeft hier een belangrijke rol in. Waar Baanbrekers deze rol (nog) niet kan vervullen, hebben wij hier als gemeente een rol in. We willen zicht hebben op het (maatschappelijk) resultaat van de dienstverlening aan onze inwoners. Baanbrekers is hierbij een efficiënte en effectieve uitvoeringsorganisatie die opereert binnen de beleids- en financiële kaders.

Argumenten

1.1 De jaarrekening geeft ons inzicht in wat Baanbrekers doet

Het aantal uitkeringsgerechtigden in de Langstraat is in 2023 gestegen van 1.408 naar 1.464.
Het aantal uitkeringen is in 2023 daarmee met 56 personen gestegen. Tot en met 31 december 2023 heeft Baanbrekers 257 mensen geplaatst binnen de Participatiewet. Hiermee is de doelstelling van 250 plaatsingen behaald. De begeleiding van het aantal Sw-medewerkers naar een meer reguliere werkplek bleef achter op de doelstelling. Er werden in 2023 13 Sw-medewerkers geplaatst, terwijl de doelstelling 20 was.

Voor het financiële resultaat verwijzen wij u naar de financiële paragraaf van deze adviesnota.

2.1 De voorliggende begroting is gebaseerd op het koersdocument "Kom in Beweging" van 2018

De focus ligt op de toeleiding naar zo regulier mogelijk werk en het verstrekken van inkomensondersteuning gedurende de tijd dat werken nog niet tot de mogelijkheden behoort.

2.2.a Bij volgende begrotingen of begrotingswijzigingen verwachten we dat Baanbrekers beziet hoe extra lasten kunnen worden opgevangen door middel van besparingen binnen de eigen begroting

De belangrijkste oorzaken voor de stijging van de gemeentelijke bijdragen zijn de toename in de personeelskosten regulier personeel, de daling van de Wsw-rijksvergoeding, een lagere rentebate ten opzichte van 2024 in 2025 en de uitvoering van de speerpunten. Wij zijn ons ervan bewust dat diverse hogere lasten onoverkoombaar zijn. Zo worden de loonkosten berekend aan de hand van de index 'loonvoet sector overheid' en bedraagt dit in 2025 5,3%, en wegen de berekende Wsw-rijksvergoedingen ten opzichte van de Wsw-loonkosten in 2025 vooralsnog negatief tegen elkaar af.

Ondanks de toenemende onoverkoombare lasten, wil Baanbrekers graag investeren in nieuwe speerpunten. Als gemeente zien we de meerwaarde van deze speerpunten. Echter, we verwachten dat Baanbrekers anticipeert op hogere lasten en nieuw beleid, en beziet hoe dit binnen de eigen begroting kan worden opgevangen. Daarnaast verwachten we dat Baanbrekers, net als wij dat als gemeente zelf continu doen, kritisch kijkt waar bespaard kan worden in het bestaande beleid en dit bij aanbieding van Berap I in het DB en AB terugkoppelt.

2.2.b In het geval van nieuw voorgesteld beleid verwachten wij een volledig overzicht van de kosten en baten

In de ontwerpbegroting 2025 van Baanbrekers zijn aan de hand van vijf thema's diverse speerpunten geïntroduceerd. Zoals aangegeven in de onderstaande tabel worden de kosten van de speerpunten op verschillende manieren verwerkt.

Speerpunten		
Thema's		Wijze van financiële verwerking
1. Dienstverlening	*Menselijke maat*	Door separaat bestuursvoorstel vanuit de algemene reserve
	Structurele inbedding Startpunt	In de ontwerpbegroting van 2025 en de meerjarenraming 2026-2028

2. Bestaanszekerheid	*Uitbreiden ITT*	Gemeentelijke keuze
	Voorkomen armoedeval	In de ontwerpbegroting van 2025 en de meerjarenraming 2026-2028
3. Inclusieve technologie		Door separaat bestuursvoorstel vanuit de algemene reserve
4. Circulariteit	*Werkgroep met projectleiding*	In de ontwerpbegroting van 2025 en de meerjarenraming 2026-2028
5. Datagericht werken		Door separaat bestuursvoorstel vanuit de algemene reserve

Specifiek zijn er kosten opgenomen voor de thema's Dienstverlening, Bestaanszekerheid en Circulariteit in de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 Baanbrekers. Dit resulteert in de onderstaande tabel.

Speerpunten uitgewerkt in de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028						
Bedragen x 1.000			Begroting	Meerjarenraming		
Thema's		Soort kosten	2025	2026	2027	2028
1. Dienstverlening	*Structurele inbedding Startpunt*	Loonkosten	425	425	425	425
		Bedrijfskosten	29	29	29	29
		Verlaging uitkeringslast*	-125	-293	-502	-753
2. Bestaanszekerheid	*Voorkomen armoedeval*	Tool Werkenloont	75	60	60	60
3. Circulariteit	*Werkgroep met projectleiding*	Loonkosten	111	0	0	0
		Totale kosten	515	221	12	-239
*Een mogelijk negatief effect op de BUIG-inkomsten is hier niet verwerkt. Meerjarenraming op basis van het prijspeil van 2025.						

De totale kosten voor de speerpunten binnen de ontwerpbegroting 2025 bedragen €515.000. De baten (€125.000) die ontstaan vanuit de Structurele inbedding Startpunt zijn hierin verwerkt. Voor de thema's Bestaanszekerheid en Circulariteit is niet aangegeven of er mogelijke opbrengsten zullen zijn en wat deze opbrengsten zijn.

Om een volledig overzicht te hebben van de kosten en baten van nieuw beleid verzoeken we Baanbrekers om de mogelijke baten voor alle speerpunten in het vervolg op te nemen in de ontwerpbegroting. Dit voorziet ons als gemeente om hierover een weloverwogen standpunt in te nemen.

2.2.c Met het speerpunt thema Circulariteit kan er aangesloten worden bij regionale en gemeentelijke initiatieven
Zoals aangegeven in argument 2.2.b worden de speerpunten op verschillende manieren bekostigd. Zo worden diverse speerpunten vanuit de thema's Dienstverlening, Inclusieve technologie en Datagericht werken door middel van een separaat bestuursvoorstel voorgelegd om dit te bekostigen vanuit de algemene reserve. Voor het speerpunt binnen het thema Circulariteit stellen wij voor om dit ook mee te nemen in dit separate bestuursvoorstel. Op gemeentelijk en regionaal niveau wordt er steeds meer gefocust op circulariteit. Midpoint Brabant is de schakel tussen bedrijven, overheid, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. De samenwerkende gemeenten vanuit de Regio

Hart van Brabant vervullen het overheidsaandeel in Midpoint Brabant. Het project Up New van Midpoint gaat in Midden-Brabant samen met ondernemingen, overheid en onderwijs Up New centra ontwikkelen voor onder andere bouw, voeding, textiel en leder. Daarbij wordt aandacht besteed aan de maakindustrie, logistiek en vrijetijdsbeleving. Net als bij Inclusieve technologie zien we dus kansen dat er op regionaal niveau samengewerkt kan worden. Door dit thema op te nemen in het separate bestuursvoorstel stellen we Baanbrekers in de gelegenheid om deze regionale ontwikkelingen af te wachten en daar beter op in te springen. Daarbij gaat het hier om een eenmalige bijdrage en niet om structureel geld, waardoor we de mogelijkheid hebben om dit vanuit de algemene reserve te bekostigen.

We verzoeken Baanbrekers om het thema Circulariteit niet te bekostigen vanuit de begroting 2025, maar door middel van een separaat bestuursvoorstel voor te leggen.

Kanttekeningen

1.1 De jaarrekening 2023 is nog niet definitief en is slechts ter kennisname
De jaarrekening 2023 geeft inzicht in de resultaten van Baanbrekers. De jaarrekening 2023 is voorlopig van aard omdat de accountantscontrole nog niet is afgerond. Baanbrekers verwacht geen bijzonderheden op dit gebied. De definitieve jaarrekening 2023, inclusief accountantsverslag en accountsverklaring, worden vastgesteld in de DB vergadering van 21 juni en de AB vergadering van 1 juli.

1.2 De jaarrekening 2023 geeft geen weergave van de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden per gemeenten
In de jaarrekening 2022 was de ontwikkeling van het uitkeringsbestand per gemeente inzichtelijk gemaakt. De jaarrekening 2023 geeft geen inzage in de ontwikkelingen van de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden per gemeente. Aan de hand van de jaarstukken kunnen we niet concluderen of dat het aantal uitkeringsgerechtigden, instroom en uitstroom binnen onze gemeente is toe- of afgenomen.

2.1 De ontwerpbegroting van Baanbrekers heeft door de financieringssystematiek en de fluctuaties in het verloop van het aantal bijstandsgerechtigden de nodige onzekerheden in zich
Voor de bepaling van het BUIG-budget en de ontwikkeling van het uitkeringsbestand is de ontwerpbegroting gebaseerd op de ontwikkeling van het macrobudget PW 2025 zoals in de begroting 2024 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is gepubliceerd. Zowel de verwachte uitkeringslast als de inkomsten laten op basis van deze methodiek een stijging zien ten opzichte van 2024. Bij aanbieding van Berap II 2024 maakt Baanbrekers een melding van het voorlopig budget BUIG 2025, zodat de gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om dit nog voor aanvang van het boekjaar in hun begrotingen te verwerken.

Financieel

Jaarstukken 2023
Op bladzijde 16 van de Jaarstukken leest u dat wij als gemeente in 2023 €2.421.650 hebben bijgedragen. In onderstaande tabel hebben wij voor u opgenomen hoe dit bedrag tot stand is gekomen.

Bedragen x €1	2023
Bijdrage Loon op Zand oorspronkelijke begroting Baanbrekers	€1.925.214
Bijdrage Loon op Zand actualisatie begroting 2023	€496.436
Totale bijdrage Loon op Zand begroting 2023 Baanbrekers	€2.421.650

Na bovengenoemde bijstellingen sluit Baanbrekers het jaar voorlopig af (zie kanttekening 1.1) met een positief resultaat van €1.214.000. De toelichting op dit resultaat wordt gegeven op bladzijde 41 van de voorlopige jaarstukken. Nadat het besluitvormingsproces is doorlopen, vloeit het bedrag van €1.214.000 op basis van de verdeelsleutel terug naar de gemeenten.

Ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028
De voorliggende ontwerpbegroting heeft als uitgangspunt de bijgestelde begroting 2024 en de Kaderbrief 2025. De ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 is structureel sluitend.

In de ontwerpbegroting 2025 zijn de gemeentelijke bijdragen berekend op €18.3 miljoen. Dit is ruim €2.3 miljoen hoger dan in 2024. Op bladzijde 13 van deze ontwerpbegroting is een overzicht opgenomen van de mutaties die leiden tot deze verhoging.

Het aandeel van de gemeentelijke bijdragen dat conform de gemeenschappelijke regeling wordt berekend op basis van de inwoneraantallen is als volgt:

Verdeling naar gemeenten						
Bedragen x €1	Realisatie	Gewijzigde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Heusden	4.633.867	6.129.457	7.010.421	6.803.232	6.824.297	6.805.147
Loon op Zand	2.406.113	3.197.860	3.632.439	3.525.084	3.535.999	3.526.076
Waalwijk	5.050.642	6.638.710	7.661.105	7.434.685	7.457.705	7.436.777
Totaal gemeentelijke bijdragen	12.090.622	15.966.027	18.303.965	17.763.000	17.818.000	17.768.000

De realisatie 2023 is conform de voorlopige jaarrekening 2023 en de begroting 2024 is conform begroting 2024 na de 1e begrotingswijziging.

We verwerken de financiële consequenties in onze gemeentelijke begroting voor 2025 en de gemeentelijke meerjarenbegroting 2026-2028, nadat het formele besluitvormingsproces bij Baanbrekers is afgerond.

Voortgang
Uit de 14e wijziging van de GR Baanbrekers volgt dat:
- het DB vóór 30 april de voorlopige jaarstukken ter kennisname toestuurt aan de raden. De jaarstukken worden vervolgens vóór 15 juli aangeboden aan de Gedeputeerde Staten; en
- het DB vóór 30 april de ontwerpbegroting toestuurt aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden hebben 12 weken de tijd om hun zienswijze over de ontwerpbegroting kenbaar te maken. De begroting moet vervolgens vóór 15 september worden aangeboden aan de Gedeputeerde Staten.

Communicatie
De communicatie over de jaarstukken 2023 en begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 is in handen van Baanbrekers.

Bijlagen
1. Brief Baanbrekers verzoek tot zienswijze op de ontwerpbegroting 2025 (2024.05968).
2. Ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 Baanbrekers (2024.05969).
3. Voorlopige jaarstukken Baanbrekers 2023 (2024.05967).

Het college van burgemeester en wethouders;
de secretaris, de burgemeester,

N. van Mourik

J. van Aart

Ontwerpbesluit

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 7 mei 2024, nummer 2024.06008.

b e s l u i t :
1. kennis te nemen van de jaarstukken 2023 van Baanbrekers; en
2. bij de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028 van Baanbrekers de volgende zienswijze in te dienen:

a) Ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2024 stijgt de totale gemeentelijke bijdragen met €2.338.000. De begroting en bedragen van Baanbrekers hebben een grote invloed op onze eigen gemeentelijke begroting.
   We verwachten dat Baanbrekers, net als wij dat als gemeente zelf continu doen, kritisch kijkt waar bespaard kan worden en dit bij aanbieding van Berap I in het Dagelijks Bestuur (DB) en Algemeen Bestuur (AB) terugkoppelt.
b) We zien dat bij het speerpunt Structurele inbedding Startpunt binnen het thema Dienstverlening is aangegeven wat de mogelijke baten zijn van dit speerpunt.
   We verzoeken Baanbrekers om in het vervolg alle mogelijke baten op te nemen in de ontwerpbegroting.
c) Circulariteit begint een steeds grotere rol te spelen op regionaal niveau en binnen de gemeenten. Om beter te kunnen inspelen op de regionale ontwikkelingen en omdat het hier gaat om slechts een eenmalige investering, vragen we Baanbrekers om het thema Circulariteit uit de ontwerpbegroting te halen en dit, net als bepaalde speerpunten binnen de thema's Dienstverlening, Inclusieve technologie en Datagericht werken, op te nemen in het voorgestelde separate bestuursvoorstel.
   We verzoeken Baanbrekers om het thema Circulariteit niet op te nemen in de begroting.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van Raadsbesluit d.d. (wordt ingevuld door Griffie).

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,